

1962

26/1 **TV-sändning från Sunside**

8/5 **Speln. Folkhögskolan på Vaddö**

11/12 **Speln på ABF-huset Stipendiekonsert**

*Buzzy (Charlie Parker)..... Meetin' time (Benny Carter)
West Coast Blues (Wes Montgomery)..... Sister Sadie (Horace Silver)
Groovin' High (Dizzy Gillespie)*

Berndt Kjell, Bosse Broberg, Bertil Lövgren, Claes Strömblad tp, Bengt Lindblad, Gunnar Larsson, Mona Andersson, Sven Olsson tb, Christer Boustedt, Jan Sjunnesson as, Bo Wärmell, Göran Östling ts, Peje Isberg bars, Nicke Wöhrmann g, Bengt Sahlberg p, Sigge Andersson b, Ivve Oscarsson dr. Solister Christer Boustedt, Bengt Sahlberg, Bengt Lindblad.

1963

23/4 **TV-inspelning på Sunside**

Den svenska jazzens guldålder

Här fortsätter Bengt Nyquist att berätta om den svenska jazzens guldålder. Serien började i förra numret.

RADIOBANDET OCH ANDRA ORKESTRAR

1956 upplöstes Thore Ehrling sitt storband men även i fortsättningen ledde han under flera år studio-orkestrar i radio och det nya mediet TV. Hans sista år som ledare för en permanent orkester kännetecknas av en repertoarpolitik som domineras av schlagerbetonad dansmusik medan storbandsjazzens roll tonats ner. Det fanns dock behov av ett mer eller mindre permanent storband för radio och grammfonindustrins del

och med en repertoar som inte behövde anpassas till en betalande dansant publik. Intresset hos landets många jazzvänner var också stort för någon form av storband. Jazzproducenten vid Sveriges Radio, Olle Helander, tog tillsammans med Harry Arnold och Simon Brehm initiativet till ett fullbesatt storband på halvpermanent bas.

Simon hade lett det ena av Sveriges första bopband – det andra leddes också av en basist, veteranen Thore Jederby – och var en ivrig förespråkare för jazzmusik vid den här tiden. Tillika var han inspelningschef vid det nystartade

skivbolaget Karusell. Harry Arnold var saxofonspelande skåning. Sedan 1944 hade han lett en semiprofessionell orkester på Amiralén i Malmö och även uppmärksammats som arrangör. Bl a skrev han för flera av de ledande engelska storbanden. 1949 flyttade han till Stockholm och Thore Ehrlings orkester. Dessutom tillträdde han senare också som musikchef på Europafilm. Som arrangör tävlade han endast mot vad en Gösta Theselius kunde åstadkomma. Det blev också Arnold och "Tesse" som kom att under de första åren av orkestern nioåriga tillvaro dominera repertoaren med sina arrangemang.

Orkestern, vår första i egentlig och modern mening fullbesatta, väckte också internationell uppmärksamhet. Claes Dahlgren, radions man i New York och PR-man för svensk jazz, bidrog till att orkestern fick om inte överväldigande så dock smickrande omdömen i USA. Åtskilliga gäster från USA:s elit gästade orkestern i radio, på skiva och konserter. Som solister främst men också som arrangörer. En viss kritik uppbar dock orkesterledningen för att man huvudsakligast rekryterat solister ur den svenska eliten men få eller närmast ingen ensemblemusiker. Och när det gällde solister var man inte konsekvent, bl a så var inte Gullin med i orkestern...

De stockholmska orkestrarna på Nalen var annars de ledande i landet, Domnérus, Norin och Wickman hade ersatt Seymour Österwalls storband och Hasse Kahns kvintett. På Bal Palais hade Simon Brehm intagit estraden efter Ehrling med bl a Åke "Kometen" Persson, trombonstjärnan från Hässleholm som upptäckts av Gösta Törner och för en tid spelat också hos Domnérus. På Vinterpalatset hade man inte längre dans var kväll men under flera år ledde multi-instrumentalisten Charles Redland ett stort semiproband där. På La Visite ledde Leif Kronlund en uppmärksam sextett. Sommartid

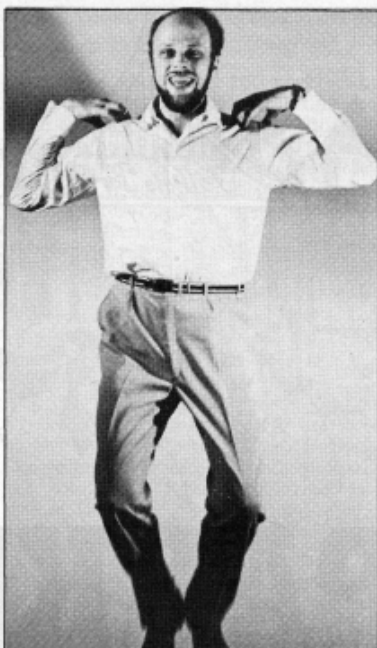
Arne Domnérus' Nalenorkester från början av 60-talet. Från vänster Egil Johansen trummor, Rune Falk barytonsax och basklarinett, Rune Gustavsson gitarr, Bengt-Arne Wallin trumpet, Gunnar Svensson piano och Georg Riedel bas. I bakre raden Domnérus alt sax och klarinett samt Rolf Blomqvist tenorsax och flöjt.

utökade han den till storband och ersatte då Thore Ehrling på Skansen.

Nalen var den svenska jazzens högborg men allt hände inte bara där även om Topsy i sina annonser talade om stället "där mycket händer och fötter". Nej, allt hände inte ens i Stockholm. I Göteborg ledde saxofonisten Malte Johnson ett fint storband. Han hade varit sin egen sedan 30-talets slut och från hans orkester hade många huvudstads-kapellmästare hämtat talanger under alla år. Namn som trumpetarna Putte Björn, Arnold Johansson, Bengt-Arne Wallin och Gösta Nilsson, trombonisten Andreas Skjöld, saxofonisterna Rolf Lindell, Rolf Beckman och Chris Holmström. 1955 skivdebuterade orkestern och blev plötsligt ett alternativ till vad Stockholm tidigare varit ensam om, skivinspelningar och riks-omfattande turnéer.

Sven Sjöholm, trumpetande mas från bla Åke Fagerlunds 30-talsorkester, ledde också fina orkestrar med musiker som barytonisten Johnny Ekh, Åkes son Kenneth, trumslagare av hög dignitet, ledde band med namn som Bengt Hallberg och Gunnar Johnson i kompet. Den senare bildade senare eget band och nu satt Jan Johansson på pianopallen och tenorsolisten hette Erik Norström. I Kenneths band på Wauxhall spelade veteranen Nisse Höhlén och nykomlingen Gunnar "Hacke" Björkstén tenor. Hans orkester gjorde också skivinspelningar och turnerade med bl a solister som Stan Gets och Lee Konitz. Då var dock numerären mindre än på Wauxhall med bara två blåsare som frontmän, "Hacke" och Ingemar Gänzelius. Men Göteborg hade också under 50-talet sett en märklig kvartett födas, ledd av trumslagaren Nils-Bertil Dah-

Pianisten Jan Johansson, bördig från Söderhamn, kom till Stockholm efter att under lång tid uppmärksammats i basisten Gunnar Johnsons göteborgska kvintett. Här i en något okonventionell pose.

lander. I USA omdöpt till Bert Dale. Kvartetten innehöll, förutom Dahlander, vibrafonisten Sune Waldehorn (då Svensson), basisten Bengt Carlsson och gitarristen Rune Gustavsson. Speciellt den senare fick fina lovord. Snart nog återfanns han i Putte Wickmans orkester.

Ute i landet var standarden också i

övrigt hög på musik och musiker. Naturligt nog handlade det mest om amatör- och semiproband. I Malmö fanns flera bra orkestrar och solister. Den enda professionella orkestern leddes av veteranen och trumpetaren Gösta Tönne. I Fagersta höll Paramount-orkestern till. Ett stort amatörband med rötterna i bruksmiljön. Turnéer, radiosändningar och skivinspelningar gjorde orkestern känd också för övriga Sverige. Detsamma gällde också det band som tenoristen Sören Månsson ledde i Gävle. Från Norrland kom de flesta av solisterna under ett tag, jazzintresset var grundmurat där sedan 30-talets början. Men 60-talets unga svenska jazzelit kom från Stockholmsbandet The Sunsiders! Näja, en stor del av den.

Veteranbasisten Arthur Österwall hade en viktig roll där. Han hade lämnat det egna musicerandet och blivit ungdomsledare på Sunside, ungdomsgården på Malmkillnadsgatan. Där tog han tag i de många musikbegävningar som samlades och fick igång en mycket aktiv storbandsepok. Idag kända musiker som tenoristerna Bo Wärmell och Börje Fredriksson (båda i dag döda), altsaxen Christer Boustedt, trumpetarna Lasse Fernlöf och Jan Rellmark, trumslagarna Rune Carlsson och Ivve Oscarsson, alla kom de från Sunsiders. Från skoljazzen kom namnen Eje Thelin och Lalle Svensson, trombon respektive trumpet. Andra som uppmärksammades var pianisten Claes-Göran Fagerstedt, basisten Conny Lundin och trombonisten Christer Fryklöf. Bland tradbanden var det främst trumpetaren Jack Lidström som fortsatte sedan det sena 40-talets våg av skoltradband för en tid ebbat ut.

forts nästa nummer

The Sunsiders, ett ungdomligt storband från ungdomsgården Sunside på Malmkillnadsgatan i Stockholm, leddes och organiserades av swingveteranen och jazzentusiasten, basisten, kassören m m Arthur Österwall under några år på slutet av 50- och början av 60-talen. Flera av dagens nu ledande svenska jazzmusiker kom fram via Sunsiders, här i en bild början av 60-talet. Främre raden från vänster: Ulf Andersson, Bo Wärmell, Wäge Finér,

Christer Boustedt och Björn Netz saxar, Rune Carlson trummor, Arthur Österwall ledare; mellersta raden från vänster: Bertil Löfgren, Jan Rellmark, Affe Nilsson och Lars Fernlöf trumpet, Bengt Sahlberg piano; bakre raden från vänster: Jan Erixson, Bengt Lindblad, Gunnar Larsson och Jerk Fehling tromboner, Curt Lindgren bas och Nicke Wöhrmann gitarr. Den sistnämnda var också bandets huvudarrangör.

Musikanter

Trumpet

Alf Nilsson, Bernt Falkenborg, Berndt Kjell, Bertil Löfgren, Björn Svensson, Jan Rellmark, Lars Fernlöf, Lasse Samuelsson, Sten Ingelf

Trombon/ventilbasun

Bengt Lindblad, Bo Dahlberg, Eje Thelin, Gunnar Larsson, Jan Eriksson, Jerk Fehling (vb), Mona Andersson

Altsaxofon

Alf Wahlström, Christer Boustedt, Jerker Halldén, Lasse Åhman, Våge Finér

Tenorsaxofon

Björn Netz, Bengt Sundström, Bo Jonsson, Bosse Wärmell, Carl Lundborg, Göran Östling
Ulf Andersson,

Barytonsaxofon

Per Larsson, Ulf Andersson

Bas

Curt Lindgren, Erik Lundborg, Sigge Andersson

Trummor

Fredrik Norén, Ivve Oscarsson, Leif Wennerström, Rune Carlsson, Ulf Söderholm, Åke
Larsén, Bosse Skoglund

Gitarr

Nicke Wöhrmann

Piano

Bengt Sahlberg

Namnuppgifter om ett antal musikanter saknas

Skrivmaskinen är Arthur Osterwalls liv numera. Pappa – den revolutionäre taxichauffören blickar ned från väggen, med Arthurs första instrument. BILD: LASSE ÅBERG

Arthur sjunger "Happy Days Are Here Again" i Sonoras studio 1939, tillsammans med Nisse Lindas trio.

ARTHUR livs levande

Arthur – med basen – bildade sitt första egna band 1944 – Arthur Osterwalls Orkester, rätt och slätt. Solisten är Arthurs egen syster – Irmgard Osterwall. Irmgard var för övrigt Sveriges första kontrakterade jazzsångerska i radio. Hon sjöng med Sune Waldimir 1936 – 42. Bakom Irmgard står ingen mindre än Arne Domnérus.

ARTHUR ÖSTERWALL, säger det namnet något? Jovisst, det är orkesterledaren, jazzbasisten och den outtröttlige ledaren för legendariska ungdomsgården Sunside vid Malmskillnadsgatan.

Numera sitter han hemma i lägenheten på Jungfrudansen i Solna och plitlar på sina memoarer.

"Keep swinging, never give up" Det är Arthurs motto. Swingat har han gjort och lett orkestrar där många av de stora svenska jazzmusikerna spelat.

För ungdomsgården Sunside var han intendent och ledare i mer än 20 år, fram till 1976 då han drabbades av en hjärnblödning. Året därpå lades Sunside ned, och ytterligare ett år senare var huset rivet. Men Arthur "never gave up."

Numera är skrivmaskinen mitt liv, säger han där han sitter i sitt arbetsrum.

Pekfingervalsen

Han kan visserligen bara skriva med sitt ena pekfinger, men det är ju ändå halva den fingerkapacitet som en "normal" journalist brukar använda. Hans handikapp till trots rinner artiklar ur hans maskin – det är debattinlägg, poesi, inlägg i humanetikens namn. En del har också publicerats i denna avisa.

– Jag håller på med mina memoarer, som ska bli en bit svensk jazzhistoria.

Stockholmsgrabb

Även om Arthur och fru Lily bara bott i Solna – Jungfrudansen högt ovanför Ballstaviken – i elva år så går familjens historia tillbaka till Solna.

Så stockholmsgrabb Arthur är – född 1910 på Upplandsgrän 75, med skolgång i Matteus skola – tillbringade familjen somrarna ute i Or i "Sumpen." Det är ju nästgårds.

– Tänk vilken lycka för en arbetarfamilj att ha ett sommarställe, annars fick arbetarfamiljerna ta sig över spårren vid Tomtebodan med sina lunchkorgar på söndagsutflykter.

Sin egentliga jazzbana började han på Mors Stuga i Råsunda, även om han självstartat musicerandet vid 13-års ålder som trumslagare i transportförbundets musikkår.

Revolutionär

Ungefär samtidigt som jazzlåret började, gick han med i SKP. Fadern var ju revolutionär taxichaufför som bland annat var med och grundade taxifiktet Röda Rummet vid Norra Bantorget. Inom barndomshemmet väggar innde mången revolutionär vistats. Efter frigivningen från Långholmen fick Amaltheamännen Anton Nilsson och Albert Stern en fristad på Upplandsgrän. Kata Dahlström och Hinke Berggren var också välsedda gäster i föräldrahemmet.

Debattdikter

SKP lämnade Arthur '32 och sedan dens har det varit (s). Även om han aldrig skytt att torgföra sina egna idéer.

jazzhistoria

"Med näsa för unga talanger"

er. Och så är han medlem i Human-Etiska förbundet, Amnesty m fl. Alva Myrdahl, Inga Thorsson och Maj-Britt Theorin är några givna idoler.

I en liten dikt som publicerades i ST i höstas framgår både hans syn på det religiösa och hans debattvilja med önskvärd tydlighet. Den börjar så här:

"Det finns ingen gud
min flicka lilla.
Men tro det om du vill!
Den friheten finns,
fast skolministern
gärna vill slå i dig blå dunster."

Näja, tillbakatill Solna och jazzen. Det var under vistelserna ute i Ör och under jazztiden i Råsunda som han träffade sin fru Lily, då räsundabo och nu alltså huvudstabo.

Efter Mors Stuga på 20-talet, blev det brorsan Seymors band – Seymors Astoriaorkester. På somrarna mellan 1934 och 44 spel på Håsselby Strandbad.

Men mest handlar det om National – förslät "Nalen" som stället kallas på äkta stockholmska – på Gata Rege-rings.

Nalen till -52

På Nalen spelade Arthur Osterwall ända fram till 1952. Först med Sey-mors Astoriaorkester. Men 1944 bildade Arthur ett eget band – Arthur Osterwalls Orkester, rätt och slätt.

En rad jazzstorheter har gått genom Arthur Osterwalls Orkester.

– Dom säger att jag haft näsa för unga talanger.

Ja, vad sägs om dessa? Arne Dom-nérus, Putte Wickman, Mats Olsson i Notknäckarna, Gunnar "Siljabloo" Nilsson, Christer Boustedt som be-handlade sin saxofon så fint i långfil-men Sven Klängs Kvintett för några år sedan. Säkert finns det många fler att nämna.

Journalist

1946 blev Arthur journalist på nu-mera saligen avsmnade kvällstid-ningen AT, nere vid Norra Bantorget. AT-jazzen och Stockholms Jazzfesti-val är alla barn av idésprutan Arthur Osterwall.

På AT började han som jazzskri-bent, där han efterträdde Povel Ra-mel. Men han "avancerade" snart till allmänreporter där han bland andra jobbade tillsammans med Steinar Ol-sen, Gits Olsson, Pekka Langer och denna tidnings chefredaktör, Sven O Andersson.

Men 1955 kom hans stora klipp som fick honom att lämna både journalis-tiken och det egna jazzbandet – han blev föreståndare för Sunside på

Malmsskillnadsgatan, bara ett kvarter från Nalen.

Johannes ungdom

Dävarande ungdomsintendenten vid barnavårdsnämnden i Stockholm var eldsjelen bakom skapandet av Sunside – som egentligen var Johan-nes Ungdomsgårds lokaler i nummer 58 B, bredvid Johannes brandssta-tion.

Det har Stockholmsungdom ström-mat i nära ett kvarts sekel. För Sunsi-de blev ett verkligt ungdomspalats under Arthur Osterwalls ledning. Na-turligtvis saknades inte jazzen här.

– Nä, vi bildade två storband, The Sun-siders och The Sunsounders. Det blev lite konkurrens mellan de båda banden, för Sunsidens betraktades som A-laget. Det var här som bland andra Christer Boustedt spelade.

– Våra musikgrupper var kända i hela stan. Benny Baileys trumpetssko-la drog massor med unga grabbar.

"Grottorna"

Men Sunside hade en rad andra ak-tiviteter. Vem minns inte serveringen

I mer än 20 år ledde Arthur Osterwall verksamheten på Sunside, Malmsskill-nadsgatan 58 B. Här en bild från 20-årsjubileet 22 april 1975. Tre år senare var det gamla, men mysiga huset rivet. Bild: KRISTIAN I HÖLDE

på bottenplanet, danssalen på första våningen och "grottorna" i källaren. Det var bland annat härifrån som den nya musiken "rock 'n roll" började sprida sig i slutet av 50-talet.

– Ett tag hade vi 42 olika hobby-grupper på Sunside, det var allt från manikyr och hårvård, till pingis och storbandsjazz.

Det blev också den sista, för året därpå 1976 blev Arthur Osterwall ju sjuk. Han försvann från musiken, föreningslivet och Sunside. Men

skrivandet och berättandet har han aldrig övergett.

– Jag brukar säga att jag är en halv människa på längden, säger han.

– På kaften är det inget fel, tilläg-ger han.

Nu sitter Arthur Osterwall och för-fattar ett stycke jazzhistoria, med Stockholms- och Solnafläkt, högt uppe över "Marabou river" på Jung-frudansens klippor i "AIK-town", som har brukar säga.

LASSE ÅBERG

En rad kändisar i detta band anno 1961. The Sun-siders före avresan till Ost-Tyskland i maj 1961. Fr v bakre ledet: Jan Eriksson, Jan Lindblad, Gunnar Larsson, Jerk Fehling, Kurt Lindgren, Nickie Wörhmann, Bertil Löfgren, Jan Reimark, Affe Nilsson, Lasse Ferslöf, Uffe Andersson, Bo Wärmeil, Lage Finér, Christer Boustedt och Björn Netz, Ru-ne Carlsson (dr) Bengt Sahlberg (p) och Arthur Osterwall. Senare, på hösten, radiospelade bandet i Helsingfors.

"THE SUNSIDERS" — ungdomsorkestern som samlas till regelbundna repetitioner för att öva notläsning och spela "storbands-jazz". Föreståndare-kapellmästare Arthur Osterwall tronar framför de glada musikanterna som fr. v. i främre ledet är: Per Larsson, Nicke Wöhrman, Björn Netz, Rune Carlson, Gunnar Larsson, Bo Dahlberg, Jan Eriksson, Affe Nilsson, Erik och Karl Lundborg, Bernt Kjell. I bakre ledet fr. v. Bo Johnsson, Alf Wahlström, Lars Ahman, Jerk Fehling och Bengt Sahlberg. (Frånvarande när bilden togs: trumpetarna Bernt Falkenborg och Björn Svensson.)

Sunside

JOHANNES UNGDOMSRÅD

- förteckning över anslutna föreningar
- verksamhetsberättelse för år 1958